

Akademie věd České republiky

LXV. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 18. března 2025

Bod programu: 2b

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD LXIV. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR

Obsah

I. PLNĚNÍ USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	1
II. KONCEPČNÍ A VĚDECKO-ORGANIZAČNÍ ZÁLEŽITOSTI.....	2
ZASTOUPENÍ AV ČR v ORGÁNECH VAVAI	2
SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI SUBJEKTY	2
DOZORČÍ KOMISE AS	3
STRATEGIE AV21	3
VĚDECKÁ RADA AV ČR	3
HODNOCENÍ ČINNOSTI PRACOVÍŠŤ AV ČR	3
OTEVŘENÁ VĚDA – OPEN SCIENCE	4
TRANSFER ZNALOSTÍ A TECHNOLOGIÍ	4
INTERNÍ PŘEDPISY AKADEMICKÉ RADY	5
MEZIRESORTNÍ PŘIPOMÍNKOVÁ ŘÍZENÍ	5
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE ZÁKONA Č. 106/1999 Sb.....	6
III. OCEŇOVÁNÍ A PODPORA EXCELENCE	6
CENY A MEDAILE	6
PODPORA EXCELENCE	7
IV. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ SPOLUPRÁCE AV ČR A JEJÍ ZAPOJOVÁNÍ DO EVROPSKÉHO VÝZKUMNÉHO PROSTORU.....	7
BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	7
MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	7
EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR	8
ÚČAST V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	8
V. MEDIÁLNÍ, POPULARIZAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	9
AKTIVITY AV ČR v MEDIÍCH.....	9
ZAMĚŘENO NA VÝZKUM: MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE PRACOVÍŠŤ AV ČR.....	10
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: KRÁTKÁ VIDEO PRO NOVINÁŘE I NA SÍTĚ AKADEMIE VĚD ČR	11
AKADEMICKÁ PERIODIKA, PODCAST AKADEMIE VĚD, INTERNÍ NEWSLETTER A / Z AKADEMIE	11
VĚDA FOTOGENICKÁ.....	11
VÝSTAVY V GALERII VĚDA A UMĚNÍ	12
TÝDEN MOZKU	12
OTEVŘENÁ VĚDA	12
NEŽKRESLENÁ VĚDA	13
AUDIOVIZUÁLNÍ TVORBA	13
VI. FINANČNÍ, ORGANIZAČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOST V AV ČR	13
FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI	13
ORGANIZAČNÍ ZÁLEŽITOSTI	13
POMOCNÉ ORGÁNY AKADEMICKÉ RADY	14
KONTROLNÍ ČINNOST	15
VEŘEJNOSPRÁVNÍ KONTROLA	15
INTERNÍ AUDIT	15
VII. OHLÉDNUTÍ ZA FUNKČNÍM OBDOBÍM AKADEMICKÉ RADY V LETECH 2021–2025	16
ROZPOČET AV ČR	16
LEGISLATIVA	17
ÚČAST AV ČR NA ČESKÉM PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE (CZ PRES).....	17
PROGRAM RESEARCHERS AT RISK FELLOWSHIP	18
PROGRAM ROZVOJE APLIKACÍ A KOMERCIALIZACE AV ČR (PRAK).....	18
HODNOCENÍ PRACOVÍŠŤ AV ČR	18
OTEVŘENÁ VĚDA – OPEN SCIENCE V AV ČR	19
SPOLUPRÁCE S VYSOKÝMI ŠKOLAMI	19

KRÁTKODOBÉ STÁŽE	19
REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE	19
STRATEGIE AV21	19
MAJETKOVÉ ZÁLEŽITOSTI.....	20
INTERNÍ AUDIT AV ČR.....	21
ÚSPĚCHY AKADEMICKÝCH MÉDIÍ	21
OCENĚNÍ A PODPORA EXCELENCE.....	21
NÁVRH USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	24

Přehled činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky (dále jen Akademická rada) uvedený v této zprávě zahrnuje aktivity a materiály projednávané na zasedáních Akademické rady a jejího předsednictva v období **od konce listopadu 2024 do začátku února 2025**. Akademická rada se v uvedeném období a složení sešla třikrát, stejně jako její předsednictvo.

Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 a) Stanov AV ČR informována prostřednictvím usnesení zveřejňovaných [na webu AV ČR](#).

I. Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení LXIV. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následující opatření:

Bod I. Usnesení

Předsedkyně AV ČR zaslala v bezprostřední návaznosti na LXIV. zasedání Akademického sněmu předsedovi vlády ČR Petru Fialovi a ministru pro vědu, výzkum a inovace Marku Ženíškovi dopis, v němž je seznámila s usnesením Akademického sněmu z 10. prosince 2024. Současně ocenila, že se podařilo zajistit nárůst institucionálních prostředků v kapitole 361 – AV ČR na rok 2025.

Počátkem února 2025 se uskutečnilo jednání vedení AV ČR se zástupci Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) nad „Výchozím návrhem výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na roky 2026–2028“. Zástupci AV ČR zde zdůraznili, že nemohou souhlasit s navrhovanou výší institucionální podpory na uvedená léta, a to s ohledem na výrazné negativní dopady ekonomické stagnace, vysokých cen energií a vysoké kumulativní inflace na činnost pracovišť AV ČR. Připomněli, že AV ČR představuje pouze část výzkumné kapacity, a přesto je dlouhodobě nejefektivnějším tvůrcem významných výsledků výzkumu v České republice (v letech 2018–2023 měla AV ČR v průměru cca 12% podíl na počtu výzkumných pracovníků a podle Metodiky M17+ vyprodukovala téměř 36 % excelentních vědeckých výsledků) a zároveň institucí s nejúspěšnějšími výsledky transferu vědeckých poznatků do praxe. Díky tomu a díky zkušenostem s již existujícími programy podpory excelence zástupci AV ČR požádali o navýšení alokované částky na podporu nového programu excelence „Akademie budoucnosti“ na 100 mil. Kč v roce 2026 (proti navrženým 50 mil. Kč) a 200 mil. Kč v letech 2027–2028 (proti navrženým 100 mil. Kč). V souvislosti s projednávanou novelou zákona o vysokých školách, a tedy s očekávaným zvýšením nákladů školících pracovišť AV ČR na doktorská studia, vznesli požadavek na vytvoření specifické položky v rozpočtu AV ČR – „Podpora doktorandů na pracovištích AV ČR“ s požadovanou alokací 200 mil. Kč ročně na období 2026–2028. Zdůraznili také, že pracoviště AV ČR se potýkají nejen s rostoucími provozními náklady, ale i se stagnací ve vývoji mezd, což představuje vážné ohrožení jejich konkurenceschopnosti na trhu práce v domácím i mezinárodním měřítku; případné navýšení prostředků by tak mohlo být využito i k výraznému zvýšení mezd, které je klíčové pro udržení a získání vysoce kvalifikovaných odborníků. AV ČR v následujících letech čekají významné mandatorní výdaje spojené se zajištěním kybernetické bezpečnosti, správou dat, open science a dalšími oblastmi. Ve výsledku to znamená, že bez vnější pomoci by pracoviště AV ČR nebyla schopna zvládnout aktuální i budoucí výzvy bez nutnosti omezení svých výzkumných aktivit. V dalších rozpočtových jednáních bude proto vedení AV ČR

usilovat o zajištění rozpočtových prostředků v takové výši, aby konečná podoba rozpočtu stimulovala další rozvoj vědy a výzkumu na pracovištích AV ČR.

II. Koncepční a vědecko-organizační záležitosti

Stěžejním tématem uplynulého období byla v návaznosti na prosincové zvolení kandidáta na předsedu prof. RNDr. Radomíra Pánka, Ph.D., příprava na obměnu Akademické rady a Vědecké rady AV ČR.

Pečlivě byl sledován legislativní proces týkající se **nového zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí** s tím, že vedení AV ČR nadále jedná s politickou reprezentací ve snaze prosadit některé z návrhů důležitých pro AV ČR, především zavedení pojmu a definice veřejné infrastrukturní instituce (v. i. i.).

Zastoupení AV ČR v orgánech VaVal

Zástupcem AV ČR v European Network of Research Integrity Offices (ENRIO) ve funkčním období 2025–2028 se stal opět Oldřich Tůma, projednávaly se také nominace do kontrolních rad Grantové agentury ČR a Technologické agentury ČR.

Akademická rada se průběžně seznamovala se závěry **Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)** a konzultovala je s členkou RVVI a zároveň ředitelkou Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR Adélou Gjuričovou. Mezi témata nejzásadnější pro AV ČR náležely informace o výchozím návrhu výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na roky 2026–2028, informace o Programu na podporu vytvoření a kultivace systémových podmínek pro rozvoj excelence (EXCELENCE) a o programu Akademie budoucnosti, aktualizace Metodiky 2017+ a její přechod na novou Metodiku hodnocení výzkumných organizací (Metodika 2025+).

Spolupráce s externími subjekty

V rámci **spolupráce se státními institucemi** bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci mezi AV ČR a Národním muzeem, na jehož základě se nejen naváže na spolupráci stávající, ale bude možné ji rozšířit i do dalších vytipovaných oborů. Dodatkem byla upravena spolupráce také mezi AV ČR a Úřadem vlády ČR.

Velmi pozitivně byla hodnocena spolupráce s Ministerstvem životního prostředí, jehož ministr ocenil významný podíl Ústavu výzkumu globální změny AV ČR na přípravě nových zpráv Mezivládní platformy pro biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES).

AV ČR se připojila k návrh spolku Stará Karviná, z. s., na prohlášení území staré Karviné za krajinnou památkovou zónu a zaslala ministru kultury podpůrný dopis, ve kterém shromáždila mnohé argumenty pro tuto myšlenku.

V oblasti spolupráce s **vysokými školami** se projednávala především připravovaná novela zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, která zavádí nový systém financování doktorandů. Novela vyvolala mimo jiné jednání zástupců AV ČR a Univerzity Karlovy, která je almou mater pro největší počet doktorských studentů působících v AV ČR; podařilo se dojednat dodatek ke smlouvě o spolupráci obou institucí při vzdělávání doktorských studentů.

Ve sledovaném období se uskutečnil jeden turnus Kurzu základů vědecké práce v Praze a jeden v Brně.

V oblasti **regionální spolupráce** se v Komisi pro regionální spolupráci AV ČR projednalo 20 návrhů projektů s počátkem řešení v roce 2025, přičemž 15 z nich bylo doporučeno k financování.

Předsedkyně AV ČR ve sledovaném období udělila **dvě záštity** akcím spojeným s vědou a výzkumem. Přehled udělených záštít je průběžně aktualizován na webu AV ČR v části [Záštita předsedkyně AV ČR](#).

Dozorčí komise AS

Dozorčí komise Akademického sněmu AV ČR (DK AS) v průběhu svého funkčního období úzce spolupracuje s Akademickou radou. Předseda DK AS se pravidelně účastní zasedání Akademické rady a informuje ji o závěrech jednání DK AS. DK AS si na svá zasedání pravidelně zve k diskusi členy Akademické rady a Kanceláře AV ČR, např. k informování o ekonomických záležitostech nebo záležitostech týkajících se hodnocení. Akademická rada její závěry reflektuje a implementuje.

Strategie AV21

Strategie AV21 sestává z patnácti výzkumných programů. Na konci roku 2024 řešení pěti programů skončilo, a proto bylo vybráno pět nových výzkumných programů s termínem zahájení k 1. lednu 2025. Z patnácti doručených návrhů byly vybrány tyto: AI: Umělá inteligence pro vědu a společnost (koordinátor Mgr. Martin Víta, Ph.D.), Udržitelná produkce a spotřeba potravin (koordinátor prof. RNDr. Ondřej Prášil, Ph.D.), Moc předmětů: Materialita mezi minulostí a budoucností (koordinátorka PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D.), Epicentra civilizace – inteligentní domácnosti, technologie a společnost (koordinátorka doc. PhDr. Dana Dvořáčková, Ph.D.) a Budoucnost asistované reprodukce (ART) (koordinátor Ing. Michal Kubelka, CSc.) Přehled všech výzkumných programů je k dispozici na webových stránkách [Strategie AV21](#).

V roce 2025 oslaví program Strategie AV21 výročí 10 let od zahájení řešení prvních výzkumných programů a při té příležitosti bude v termínu září–listopad 2025 uspořádána v Galerii Věda a umění výstava programů Strategie AV21.

Vědecká rada AV ČR

Vědecká rada AV ČR (VR) prostřednictvím svého předsedy a prostřednictvím zápisů ze zasedání VR průběžně informovala Akademickou radu o své činnosti. Zabývala se především návrhem na koncepční úpravu programu podpory excelence Akademie budoucnosti, posoudila návrhy a rozhodla o udělení vědeckého titulu „doktor věd“, věnovala se Metodice hodnocení odborné činnosti výzkumně infrastrukturních pracovišť AV ČR 2020–2024, informacím o přijatých Zásadách otevřené vědy AV ČR a novelizaci směrnice Akademické rady o podpoře nositele vědeckého titulu „doktor věd“ na pracovišti AV ČR. Pozornost byla věnována i informaci o zřízení pozice ochránce práv v AV ČR. Podrobná zpráva o činnosti VR je předmětem samostatného materiálu předkládaného na LXV. zasedání Akademického sněmu dne 18. března 2025.

Hodnocení činnosti pracovišť AV ČR

V průběhu podzimu 2024 se připravovala metodika hodnocení odborné činnosti výzkumně-infrastrukturních pracovišť AV ČR – Knihovny AV ČR a Střediska

společných činností AV ČR – za období 2020–2024 s tím, že vycházela z již schválené Metodiky hodnocení výzkumně orientovaných pracovišť AV ČR za stejné období. Hlavní koncepční prvky Metodiky pro výzkumně-infrastrukturní pracoviště reflektují hodnocení odborných činností, které zajišťují příslušné odborné útvary v návaznosti na poslání pracoviště, jeho funkce a činnosti dle zřizovacích listin. Součástí podkladů budou i výsledky dotazníkového šetření zaměřeného právě na hodnocení odborných činností, služeb nebo infrastrukturu, které tato pracoviště poskytují AV ČR a jejím výzkumně orientovaným pracovištím. V únoru 2025 byl na doporučení Koordinační rady hodnocení schválen finální seznam odborných útvarů výzkumně-infrastrukturních pracovišť AV ČR.

Průběžně byli nadále oslovováni experti s žádostí o zapojení do 52 mezinárodních hodnotících komisí, začátkem února 2025 bylo schváleno již celkem 257 expertů.

Otevřená věda – Open Science

V oblasti Otevřené vědy – Open Science byly schváleny Zásady otevřené vědy AV ČR, které vytvářejí společný rámec pro naplňování principů otevřené vědy na pracovištích Akademie věd ČR a přinášejí doporučení pro jednotné nakládání s otevřenými vědeckými poznatky. Důraz se klade na nezbytnou ochranu duševního vlastnictví.

V únoru 2025 se v AV ČR konalo představení iniciativy EOSC CZ, na kterém byly prezentovány klíčové trendy a doporučení pro správu dat a otevřenou vědu, probíhající projekty, dostupná infrastruktura výpočetních a datových kapacit a možnosti propojení pracovišť AV ČR s Národní datovou infrastrukturou.

Transfer znalostí a technologií

Ve spolupráci s Centrem transferu AV ČR (**CETAV**) byla schválena Koncepce transferu a zhodnocování znalostí AV ČR s důrazem na potenciál společenských a humanitních věd, která vznikla jako doplňující dokument k již existující Strategii transferu znalostí a technologií AV ČR a která se zaměřuje na tři klíčové oblasti – budování kapacit, vnitřní a vnější komunikaci a motivační nástroje. K realizaci by mělo dojít v následujících dvou letech 2025–2026.

V prvním pololetí roku 2025 bylo zahájeno IV. kolo programu PRAK (Program rozvoje aplikací a komercializace AV ČR), do kterého bylo podáno 16 žádostí a k podpoře bylo doporučeno 13 projektů (osm z I. vědní oblasti, tři z II. vědní oblasti a dva z III. vědní oblasti) s dotací ve výši téměř 6 mil. Kč.

Zároveň bylo vyhodnoceno II. kolo PRAK, ve kterém z 22 projektů bylo podpořeno jedenáct (sedm z I. vědní oblasti, tři z II. vědní oblasti a jeden z III. vědní oblasti) s celkovou dotací téměř 5 mil. Kč. Deseti projektům se podařilo plánované aktivity realizovat. U jednoho projektu se dle analýzy trhu nepotvrdila vhodnost původního záměru řešitelů transferovat technologii založením spin-off společnosti, jako vhodnější řešení se ukázalo poskytnutí licence. Ve všech jedenácti projektech se řešitelům podařilo dosáhnout pokroku na cestě ke zvýšení komerční připravenosti výsledků výzkumu.

Podrobné informace o transferu znalostí a technologií jsou k dispozici na webu <https://techtransfer.cas.cz/>.

Interní předpisy Akademické rady

V uplynulém období byly nově schváleny, novelizovány a vydány tyto interní předpisy Akademické rady:

- směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2025, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2019, o podpoře nositele vědeckého titulu „doktor věd“ na pracovišti AV ČR, ve znění směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2022 – nově se rozšiřuje možnost použití dotace i na hrazení nákladů souvisejících s vědeckou činností vědeckého týmu vedeného nositelem vědeckého titulu DSc. a zvyšuje se dotace z částky nejvýše 200 000 Kč na 250 000 Kč,
- směrnice Akademické rady AV ČR č. 2/2025, o ochraně práv AV ČR, jejímž cílem je posílení ochrany osob působících v AV ČR a na pracovištích AV ČR před nežádoucím chováním, které je vymezeno zejména v pokynu Akademické rady AV ČR č. 6/2024, kterým se vydává Kodex chování v Akademii věd ČR, a to prostřednictvím ochránců práv na pracovištích AV ČR, pokud jsou zřízení, nebo prostřednictvím ochránce práv AV ČR,
- příkaz předsedy AV ČR č. 14/2024, Nastavení kompetencí a procesů v AV ČR v souvislosti s poskytováním dotací, který reflektuje elektronizaci procesu poskytování dotací, reaguje na kodifikaci poskytování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (DKRVO), zohledňuje požadavky na úpravu předpisu vzhledem k výstupům externích kontrol a interního auditu a zavádí předávání závažných zjištění z kontrolního protokolu Ekonomickému odboru Kanceláře AV ČR,
- příkaz ředitele Kanceláře AV ČR č. 9/2024, Podrobnosti procesu poskytování dotací v AV ČR, který navazuje na výše uvedený příkaz předsedy AV ČR,
- organizační řád Kanceláře AV ČR, který reflektuje změny vyplývající ze směrnice Akademické rady AV ČR č. 2/2025, o ochraně práv AV ČR – zřizuje se útvar ochránce práv AV ČR a mění se organizační zařazení tajemníka DK AS.

Meziresortní připomínková řízení

V období od konce října 2024 do začátku února 2025 bylo při meziresortních připomínkových řízeních prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu eKLEP předloženo k připomínkám AV ČR více než 20 vládních materiálů, z nichž je třeba jmenovat alespoň tyto:

- Metodika hodnocení výzkumných organizací;
- Program na podporu vytvoření a kultivace systémových podmínek pro rozvoj excelence na vysokých školách – tzv. program „Excelence“;
- Zpráva o činnosti vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2024 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2024;
- Zpráva o rizicích a opatřeních implementace fondů EU k datu 30. září 2024;
- Akční plán boje proti korupci na roky 2025 a 2026;

- Meziresortní rada pro genetiku a genomiku;
- Preferovaná varianta výběru poskytovatele Evropské peněženky digitální identity;
- Plán odpadového hospodářství České republiky na období 2025–2035;
- Návrhy na řešení opatření k posílení konkurenceschopnosti a rozvoje podnikání v České republice z pohledu právních předpisů na ochranu životního prostředí;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.

Přestože AV ČR nebyla určeným připomínkovým místem, v období od konce října 2024 do začátku února 2025 posoudila při meziresortních připomínkových řízeních prostřednictvím eKLEP více než 30 dalších důležitých materiálů, mj. tyto:

- Zpráva o činnosti výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2024 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2024;
- Návrh na změnu programu na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA;
- Hodnocení výsledků programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací ukončených v roce 2022;
- Návrh realokace prostředků fondů EU v návaznosti na přezkum v polovině období 2021–2027;
- Národní akční plán pro chytré sítě 2025–2030 (Aktualizace NAP SG);
- Postup při realizaci aktualizované „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ v roce 2025;
- Návrh realokace prostředků fondů EU v návaznosti na přezkum v polovině období 2021–2027;
- Finanční toky v Národním plánu obnovy;
- Věcné zaměření a účel dotační výzvy na podporu paměťových agend;
- Aktualizace Implementačního plánu Koncepce Smart Cities do roku 2030.

Poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb.

V období od 26. listopadu 2024 do 4. února 2025 vyřídila AV ČR celkem dvě žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V jednom případě byla požadovaná informace žadateli poskytnuta. V jednom případě byla žádost ve smyslu ust. § 14 odst. 5 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb. odložena, protože se nevztahovala k působnosti AV ČR.

III. Oceňování a podpora excelence

Ceny a medaile

V uplynulém období Akademická rada schválila a udělila čestnou medaili „De scientia et humanitate optime meritis“ předsedovi Slovenské Akademie věd (SAV) prof. RNDr.

Pavlu Šajgalíkovi, DrSc., především za stálé rozvíjení vzájemných dobrých vztahů s AV ČR.

Obdobného nejvyššího ocenění – Zlaté medaile SAV – se v lednu 2025 dostalo z rukou Pavla Šajgalíka předsedkyni AV ČR E. Zažímalové.

Podpora excelence

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů má za cíl podpořit kategorii začínajících výzkumných pracovníků, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR. Od 1. ledna 2025 byla dle novely směrnice programu navýšena mzdová podpora postdoktorandů. Akademické radě byl v této souvislosti předložen přehled upravené alokace podpory všech nositelů.

Fellowship Josefa Dobrovského (FJD) je určen na podporu zahraničních výzkumných pracovníků, kteří pro svoji vědeckou práci potřebují studovat v České republice zdejší historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie. V souladu se směrnicí o udělování FJD bylo do programu v roce 2025 zařazeno 23 návrhů.

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

Bilaterální spolupráce

V rámci bilaterální spolupráce byla nově schválena smlouva s jordánskou institucí The National Centre for Research and Development (NCRD), jihokorejskou National Research Council of Science and Technology (NST) a brazilskou National Service For Industrial Apprenticeship (SENAI).

V roce 2024 bylo v souladu s dvoustrannými smlouvami se zahraničními partnerskými organizacemi a souvisejícími programy mezinárodní spolupráce AV ČR vyhlášeno celkem 12 výběrových řízení na projekty od roku 2025, z toho jedno se týkalo mobilitních projektů, u zbývajících 11 šlo o projekty Mobility Plus. AV ČR obdržela celkem 138 návrhů projektů a podpořila 44 dvou- nebo tříletých projektů.

V oblasti vědecké diplomacie se prohloubila spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR uzavřením Memoranda o spolupráci, jehož cílem je kodifikace a rozšíření stávajících vztahů; zároveň dohoda poskytuje základ pro zapojení vědeckých expertiz do tvorby národní i mezinárodní politiky.

Multilaterální spolupráce

V oblasti **multilaterální spolupráce** se během monitorovacího období zástupci AV ČR účastnili pravidelných setkání platform EIG-CONCERT Japan, NORFACE a HERA, potažmo jejich společného programu CHANSE. Do partnerství EIG-CONCERT Japan přistoupil nový subjekt Estonian Research Council. Zástupci v platformě HERA si zvolili v listopadu 2024 nového předsedu pro období 2025–2028, jímž se stal J. Gupte (AHRC, Velká Británie). V rámci schématu pro spolupráci se státy jihovýchodní Asie SEA-Europe JFS byly k financování schváleny dva tříleté projekty s počátkem realizace od roku 2025. Jedním z nich je projekt DANE s názvem „Dual Action of Natural Enemies: Utilization of the fungal pathogen in controlling the invasive water

hyacinth and promoting bio-circular economy“, na němž se podílí Botanický ústav AV ČR, druhým je projekt Wplast2H2 s názvem „Circular economy for waste to energy conversion: local plastic waste upcycling to multifunctional catalysts for green H2 generation“, do kterého se zapojil Fyzikální ústav AV ČR.

Evropský výzkumný prostor

Stálá pozornost se věnuje posilování účasti AV ČR na aktivitách realizovaných v Evropském výzkumném prostoru. Zástupci AV ČR se účastnili posledního jednání platformy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR pro 10. rámcový program EU o strategických diskusích k přípravě programu v České republice. Klíčové body, resp. priority AV ČR byly v konečné verzi národní pozice zohledněny a spolu s ní zveřejněny v prosinci 2024.

V souladu s uzavřením Dohody o zajištění administrativní podpory Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC mezi AV ČR a Technologickým centrem Praha pro rok 2025 pokračuje AV ČR v podpoře této iniciativy. Prostřednictvím vlastního motivačního dotačního titulu AV ČR na podporu zvyšování účasti ve výzvách ERC (PERC) v uplynulém období získali dva žadatelé podporu v celkové výši 200 tis. Kč.

Zástupci AV ČR se nadále podíleli na připomínkování legislativních návrhů a dalších strategických dokumentů týkajících se vědní a kohezní politiky, a to prostřednictvím zapojení do pracovních skupin MŠMT. V návaznosti na dozorčí roli AV ČR v projektech sdílených činností CZELO, CZERA a STRATIN+ se nominovaní zástupci David Honys, Luboš Náhlík a Štefan Vajda nadále účastní zasedání jejich řídicích výborů.

Účast v mezinárodních organizacích

AV ČR se jakožto aktivní člen vědeckých **mezinárodních organizací** zapojila do nominačních výzev mezinárodních organizací EASAC a IAP, jejichž výsledky však budou známy v nadcházejícím období. Lucia Machová Urdzíkova (Ústav fyziky materiálů AV ČR) byla nominována do pracovní skupiny IAP na téma „Biosecurity“. Zuzana Musilová (Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR) a Josef Lazar (Ústav přístrojové techniky AV ČR) se zapojili do výzvy IAP týkající se připravovaného prohlášení s názvem „Enhancing Global Scientific Exchange and Networking“. Václav Hořejší (Ústav molekulární genetiky AV ČR) byl nominován na pozici peer reviewera pro nově připravovanou zprávu EASAC na téma „Meat Alternatives“.

V rámci Platformy CEFRES byly nově nominovány Kateřina Čapková a Františka Schormová do Řídícího výboru CEFRES.

AV ČR jako garant pro ČR nominovala šest mladých vědců z ústavů AV ČR a českých vysokých škol na 8. ročník setkání s nositeli Nobelovy ceny v Lindau zaměřený na ekonomické vědy.

Na žádost IHRN zaslala AV ČR v listopadu 2024 apel adresovaný prezidentovi a ministroví zdravotnictví Turecka týkající se stíhání mezinárodně uznávané soudní lékařky Şebnem Korur Fincancı.

Uskutečnila se také jednání o možném prohloubení spolupráce, při nichž se představitelé AV ČR setkali se zástupci Rakouské akademie věd, s ředitelem The Royal Society of Canada nebo zástupci Korea Planning & Evaluation of Industrial Technology (KEIT) a Royal Society of Canada. Zástupci AV ČR také přijali velvyslance Korejské republiky a radu pro kulturu a vědu Velvyslanectví Španělska.

V. Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

Akademická rada ve spolupráci s tiskovým oddělením Divize vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR (SSČ) pracovala na kontinuálním zlepšování pozitivního obrazu AV ČR a jejích pracovišť u veřejnosti.

Průběžně se konají jednání Kolegia popularizátorů a pracovníků PR, pracovní skupiny Rady pro akademická média a popularizaci AV ČR, v němž jsou zastoupena všechna pracoviště AV ČR.

Jedním z klíčových prvků komunikační strategie AV ČR nadále zůstává spolupráce s médii veřejné služby (Česká televize – ČT, Český rozhlas – ČRo, Česká tisková kancelář – ČTK). AV ČR je v oblasti výzkumu službou veřejnosti a média veřejné služby jsou proto jejím přirozeným mediálním partnerem.

Spolupráce s ČT se odvíjí zejména v podobě zveřejňování vědeckých výsledků a účasti odborníků AV ČR v pořadech ČT Události, Studio 6, v kontinuálním zpravodajství ČT24, pořadech Hyde Park Civilizace, Věda 24 nebo Fokus Václava Moravce. V ČRo jde zejména o zpravodajství Radiožurnálu, Dvojky a ČRo Plus, ale i regionálních stanic. Důležitá je rovněž spolupráce s ČTK, jejíž zprávy přebírají další média.

Celkově bylo v období od 3. října 2024 do 4. února 2025 ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 14 184 příspěvků s heslem AV ČR a jeho podobami, z toho 382 v České televizi, 2534 v Českém rozhlase a 376 ve zpravodajství ČTK. Dle údajů společnosti NewtonMedia se heslo Akademie věd objevovalo ve sledovaných médiích každý měsíc průměrně 3546×. Naprostá většina informací o AV ČR v médiích má pozitivní vyznění.

Aktivity AV ČR v médiích

Silnou mediální linkou, zejména bezprostředně před zasedáním LXIV. Akademického sněmu AV ČR, byla volba kandidáta na nového předsedu AV ČR. V samotný den zasedání, 10. prosince 2024, a bezprostředně po zvolení Radomíra Pánka z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR se v online prostředí spustila téměř smršť zájmu.

Na konci roku média informovala o AV ČR v souvislosti s nejrůznějšími granty a prestižními oceněními: mimo jiné s Cenami předsedy GA ČR, kde čtyři z pěti oceněných projektů byly z pracovišť AV ČR. Samostatnou mediální kapitolou byl v tomto smyslu Tomáš Jungwirth z Fyzikálního ústavu AV ČR, který se stal nositelem Národní ceny vlády Česká hlava a ve stejném období v prestižním časopisu *Nature* uveřejnil první přímé mikroskopické snímky magnetického uspořádání v altermagnetu, což ho i s předchozí publikací v *Nature* z počátku roku vyneslo v časopise *Science* mezi nejvýraznější úspěšné vědce v roce 2024. Tomáš Jungwirth také patří mezi jedno procento nejcitovanějších vědců světa (Clarivate Highly Cited Researchers 2024) spolu s dalšími kolegy z AV ČR Petrem Baldrianem, Petrem Pyškem a Janem Perglem.

V hledáčku médií se ocitla AV ČR i v souvislosti s udělením ERC Advanced grantu Ondřeji Novákovi z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Ústavu experimentální botaniky AV ČR a také díky velkému úspěchu v podobě čtyř ERC Consolidator grantů, které získali Karel Žídek z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, Tomáš Pluskal z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, Martin Fotta z Etnologického ústavu AV ČR a Elisabeth Hehenberger z Biologického centra AV ČR. Média všem oceněným věnovala rozsáhlý prostor.

V souvislosti se silvestrovskými oslavami novináři hojně citovali expertní stanovisko AV ČR AVex k extrémní škodlivosti ohňostrojů. Vysoký počet zhlédnutí v porovnání s ostatními akademickými příspěvky zaznamenalo na Facebooku a Instagramu video věnované neúměrné toxicitě zejména amatérsky odpalované pyrotechniky. Toto zásadní téma se tak daří AV ČR v médiích prosazovat dlouhodobě, již od konce roku 2022.

Velký ohlas zaznamenala první společná konference AV ČR a Univerzity Karlovy, kterou organizačně zajišťovala Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR s cílem propojit klíčové aktéry komunikace vědy. Ve spolupráci s platformou SciComHub připravily obě instituce 6. února 2025 konferenci Komunikace vědy 360°. V přednáškové části vystoupili dva řečníci: skotský geolog a popularizátor vědy Iain Stewart, dlouholetý spolupracovník popularizačních dokumentů BBC, a Paulína Tabery ze Sociologického ústavu AV ČR, která se zabývá výzkumy veřejného mínění a v médiích vysvětluje postoje české veřejnosti ke společenským a politickým tématům. V odpolední části absolvovali doktorandi, juniorní i seniorní vědci a PR pracovníci praktická školení, ukázky dobré praxe nebo panelové diskuse k tématům, jako jsou strategická komunikace a komunikace v době krize, tvorba videí, mediální trénink nebo právní aspekty komunikace.

Zaměřeno na výzkum: mediální komunikace pracovišť AV ČR

Komunikace AV ČR s veřejností se odvíjela také prostřednictvím tiskových zpráv – v průměru vycházely čtyři tiskové zprávy každý týden.

V médiích rezonovaly zprávy o nově otevřené pobočce Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR v Bostonu či o zásadním posunu výzkumné skupiny Evžena Bouří ve vývoji účinných léků proti sexuálně přenosné infekci trichomoniáze, která zvyšuje riziko nákazy virem HIV.

Značnou mediální odezvu vyvolala tisková zpráva o evoluční historii a šíření myši domácí. Výsledky rozsáhlého výzkumu 8000 myší z celého světa zveřejnily týmy z Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR a Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

Novináři se zajímali rovněž o vykopávky ze záchranného archeologického výzkumu v trase plánované dostavby Pražského okruhu v úseku D1 – Běchovice. Experti z Archeologického ústavu AV ČR, Praha, odkryli mimo jiné téměř 5000 let stará sídla a pohřebiště, včetně 11 komorových hrobů z let 800–450 př. n. l., v některých našli i bohatou pohřební výbavu.

Na přelomu roku v médiích rezonovala zpráva o objevu nové komety Martinem Maškem z Fyzikálního ústavu AV ČR v noci ze 24. na 25. prosince 2024.

Hojně citována byla informace Biologického centra AV ČR o nově objevené řase, kterou při procházce přírodou náhodně našla vědkyně Lenka Caisová. Řasa *Draparnaldia erecta* se jeví významnou pro studium evoluce a Německá botanická společnost ji vyhlásila řasou roku 2025.

Novináři čerpali také z tiskové zprávy Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR o nebezpečných látkách v elektronických cigaretách, poškozujících ochrannou vrstvu plic, anebo zprávy Biologického centra AV ČR, že byl na Lipně zaznamenán první výskyt difylobotriózy v tuzemsku – vyvolala ji konzumace syrových jiker štiky.

Další mediální aktivity: krátká videa pro novináře i na síti Akademie věd ČR

Akademie věd ČR pokračovala i v nastolování vlastních témat AV ČR v podobě krátkých videí s vyjádřením vědců k aktuálnímu tématu. Videá o délce asi tři minuty vytváří tiskové oddělení Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR a slouží jako příspěvky na sociální síti i (v rozšířené podobě cca 12 minut) jako podklady pro novináře. Redakce je buď přímo využijí ve svém vysílání, vydání apod., nebo s respondentem připraví vlastní text, videopořad aj.

V tomto období bylo rozesláno 12 takových videí. Dvě z nich reagovala na aktuální dění – expanzivní výroky nastupujícího prezidenta USA Donalda Trumpa komentoval z pohledu filozofie Ondřej Lánský z Filosofického ústavu AV ČR, kauzu tzv. grooming gangů v Anglii vysvětlovala anglistka Johana Klusek z Etnologického ústavu AV ČR.

Další dvě videa představila nové programy Strategie AV21 a jejich cíle. Čtveřice rozhovorů doplňovala současný kontext či výročí: například psychologické pozadí vzývání hnusu osvětlila v době svátku halloween Iva Poláčková Šolcová z Psychologického ústavu AV ČR. Filip Velímský z pražského Archeologického ústavu AV ČR v čase výročí narození Jana Žižky upozornil na to, že veškerá vypodobení Jana Žižky nejsou realistickým portrétem a s vědou nemají nic společného.

Další videa rozšiřovala obsah tiskových zpráv či podkladů zasílaných do médií. Na konci roku k videím přibyla speciální animace vysvětlující atraktivní formou rizika implantátů pro lidské tělo.

Akademická periodika, podcast Akademie věd, interní newsletter A / Z Akademie

Ve sledovaném období vyšla dvě čísla čtvrtletníku A / Magazín – hlavním tématem prosincového vydání byly vůně (A 4/2024) a březnového hmyz (A 1/2025).

Aktuality z dění v Akademii věd ČR a na jejích pracovištích byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek www.avcr.cz, ale i na sociálních sítích (Facebook, X, Instagram, LinkedIn a nově také Bluesky).

Nové epizody Podcastu Akademie věd se zveřejňují na tradičních podcastových platformách, jako jsou Spotify, Apple Podcasts, Youtube Music a další.

Interní komunikaci a informovanost zaměstnanců z pracovišť AV ČR zajišťoval newsletter A / Z Akademie na webu AV ČR v sekci O nás. Ve sledovaném období od prosincového zasedání Akademického sněmu AV ČR bylo rozesláno pět čísel, která kolegy a kolegyně informovala o aktuálním dění.

Veřejnost byla o popularizačních aktivitách AV ČR informována prostřednictvím newsletteru s názvem Aktuálně ze světa české vědy. Ve sledovaném období byla připravena dvě čísla.

Věda fotogenická

Jedenáctý ročník soutěže, který realizovalo Středisko společných činností AV ČR ve spolupráci s Fórem Věda žije!, přinesl opět jedinečné fotografie od zaměstnanců Akademie věd ČR a vzbudil i značný zájem médií. Pro rok 2024 byly vyhlášeny kromě hlavní kategorie s názvem Věda fotogenická dvě vedlejší kategorie – Věda mezigenerační a Analogová fotografie. Do soutěže bylo zasláno 271 soutěžních fotografií od zaměstnanců ze 30 pracovišť Akademie věd ČR. Vybrané fotografie, mezi kterými nechyběly ani vítězné snímky v jednotlivých kategoriích, byly veřejnosti představeny na výstavě v Galerii Věda a umění v sídle Akademie věd ČR na Národní

třídě v Praze, a to od 4. prosince 2024 do 14. února 2025. Z vybraných vědeckých fotografií vznikl také reprezentativní nástěnný kalendář AV ČR.

Výstavy v Galerii Věda a umění

Další expozicí v Galerii Věda a umění v sídle Akademie věd ČR je výstava Geniální materiál. Představuje veřejnosti důmyslné až překvapivé vlastnosti materiálů, se kterými se denně setkáváme nebo náš život přímo ovlivňují. Umožňuje návštěvníkům, aby si na interaktivních exponátech vyzkoušeli, jak materiály reagují na zatížení. Pomocí fotoelastického jevu si mohou ověřit, že některé součástky prasknou vždy ve stejném místě, popř. zjistit, že materiály jsou schopny si pamatovat svůj tvar, i když je zdeformujeme. Ti, kteří nahlédnou do mikroskopu, mají příležitost obdivovat krásu detailů krystalů či přelomeného vzorku materiálu. Výstava vznikla ve spolupráci s Ústavem fyziky materiálů AV ČR.

Týden mozku

Již 26. ročník festivalu Týden mozku věnovaný nejnovějším objevům a trendům ve výzkumu mozku a neurovědách, se uskuteční od 10. do 16. března 2025. Obsáhne více než 50 akcí, primárně přednášky předních českých odborníků z oblasti teoretických a klinických neurověd, ale i doprovodný program (workshopy, besedy, výstavy aj.). Hlavním garantem bude již tradičně ambasador a zakladatel festivalu Josef Syka, na doprovodném programu se budou podílet ústavy AV ČR (Fyziologický ústav, Biofyzikální ústav), šest veřejných vysokých škol a univerzit (Univerzita Karlova, Masarykova univerzita v Brně, Vysoká škola polytechnická Jihlava, Ostravská univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, Slezská univerzita v Opavě) a devět vybraných institucí, které se tématu festivalu věnují (např. Pevnost poznání, Debrujáři, Zlepší paměť, ERGO Aktiv). Většina akcí proběhne prezenčně v Praze, v sídle AV ČR. Část doprovodného programu bude možné navštívit také v Brně, Ostravě, Olomouci, Jihlavě, Hradci Králové či v Opavě.

Otevřená věda

Studentské stáže Otevřené vědy pro středoškolské studenty v laboratořích AV ČR pod vedením vědeckých pracovníků poskytují jedinečnou příležitost středoškolákům, aby se seznámili s vědeckým prostředím, poznali přední výzkumná pracoviště a prohloubili si zájem o konkrétní vědní obory. Stáže jsou pro studenty významným motivačním faktorem pro jejich další studium. Pro 21. ročník Otevřené vědy v roce 2025 vedoucí stáží vybírali z 1 593 přihlášek od 815 středoškoláků z celého Česka; uskuteční se 124 stáží na 37 pracovištích AV ČR; 110 vědců a vědkyň povede 240 středoškoláků.

Největší zájem studenti projeví o stáže v oblastech biologie, fyziky, lékařských věd a chemie. Mezi nejžádanější pracoviště patřily Fyziologický ústav, Mikrobiologický ústav AV ČR, Ústav molekulární genetiky AV ČR a Ústav organické chemie a biochemie AV ČR. Bezkonkurenčně nejvíce přihlášek přišlo Davidu Ryšánkovi z Ústavu molekulární genetiky AV ČR – zájem o jeho výzkumné téma Cílené odstranění senescentních buněk po protinádorové léčbě projevilo 86 uchazečů. Velký zájem byl opět o stáž lektorky Heleny Janíčkové z Fyziologického ústavu AV ČR – o její téma Expres a funkce nikotinových receptorů in vitro a in vivo se zajímalo 68 studentů.

NEZkreslená věda

V lednu 2025 měl premiéru první díl z desáté řady seriálu NEZkreslená věda s názvem Ohňostroje. Odborným garantem dílu byl Martin Pivokonský z Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR. Volbu tohoto tématu kvitovala prostřednictvím sociální sítě Instagram Česká inspekce životního prostředí. V únoru bude mít premiéru druhý díl s názvem Elektřina, jehož garantem je Miroslav Chomát z Ústavu pro termomechaniku AV ČR. V březnu pak díl s názvem Invazní druhy, jehož garantkou je Alena Fornůsková z Ústavu biologie obratlovců AV ČR. YouTube kanál s videi NEZkreslené vědy má aktuálně 66 tisíc odběratelů a zaznamenal více než deset milionů zhlédnutí.

Audiovizuální tvorba

K popularizaci vědy kontinuálně přispívá audiovizuální tvorba AV ČR – a to od natáčení videí pro sociální sítě přes medailonky, reportáže až po tvorbu dokumentárních filmů. Pokračovala spolupráce s Ústavem pro hydrodynamiku AV ČR na dokumentárním cyklu Voda pro život. Finalizoval se další díl o vodě v krajině. Koncem roku byl zveřejněn spot Mluvíme s mikroby vyrobený společně s vědci Mikrobiologického ústavu AV ČR, který se věnoval problému podvýživy.

Před koncem roku 2024 byly vyrobeny dva reelsy pro sociální sítě. Jeden se týkal ohňostrojů (s vysokou sledovaností – 150 tisíc na Facebooku AV ČR a 15 tisíc na Instagramu AV ČR), druhým byl novoroční pozdrav předsedkyně AV ČR. Koncem roku byla finalizována také nová série videí pro YT kanál Zvěd. Nové díly se věnují poznatkům kognitivních věd v lidském uvažování, rozhodování a vytváření úsudku.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

Finanční záležitosti

Akademická rada průběžně posuzovala a schvalovala přidělování dotací na pracoviště AV ČR a vyhlásila nové výzvy na poskytnutí dotací na rok 2025. Prostředky z kapitoly 361 – AV ČR pro rok 2024 byly v daném roce vyčerpány a veškeré žádosti o dotace byly vyřízeny kladně. Podrobné informace o finančních a ekonomických záležitostech jsou předmětem samostatné zprávy.

Organizační záležitosti

Vzhledem ke končícím mandátům předsedů, místopředsedů a členů **dozorčích rad (DR)** se Akademická rada průběžně věnovala volbě členů do těchto orgánů. Členové DR byli obměněni či jim byl prodloužen mandát v těchto pracovištích AV ČR: Archeologickém ústavu, Praha, Ekonomickém ústavu, Fyziologickém ústavu, Orientálním ústavu, Slovanském ústavu, Ústavu pro jazyk český, Ústavu státu a práva, Ústavu teoretické a aplikované mechaniky, Ústavu experimentální botaniky, Ústavu experimentální medicíny, Ústavu fyziky plazmatu, Ústavu organické chemie a biochemie, Ústavu živočišné fyziologie a genetiky. Koncem roku 2024 byly předloženy zprávy o činnosti dozorčích rad za rok 2023.

V souladu s novelou zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, a v návaznosti na ukončená výběrová řízení na obsazení funkce **ředitele** Akademická rada doporučila jmenování:

- Ing. Tomáše Chrásky, Ph.D., ředitelem Ústavu fyziky plazmatu AV ČR na pětileté funkční období od 1. února 2025 do 31. ledna 2030,

- prof. Ing. Bohdana Schneidera, CSc., DSc., ředitelem Biotechnologického ústavu AV ČR na druhé pětileté funkční období od 14. ledna 2025 do 13. ledna 2030.

Rovněž byly ustaveny výběrové komise na obsazení funkce ředitele Ústavu státu a práva AV ČR, Fyziologického ústavu AV ČR a Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Byl také zahájen proces na obsazení funkce ředitele Masarykova ústavu a Archivu AV ČR.

K organizačním změnám došlo ve **Sdružení moravských pracovišť AV ČR (SMP)**. K 31. březnu 2025 bude zrušena Kancelář SMP a její činnost bude převedena pod Divizi vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR. Ve spolupráci s vedením SMP a s moravskými pracovišti AV ČR bude vypracována koncepce další činnosti SMP, kterou by měla projednat Akademická rada na jaře 2025.

Pomocné orgány Akademické rady

V uplynulém období se obměnili předsedové, místopředsedové, členové či tajemníci pomocných orgánů Akademické rady – v Komisi pro podporu vydavatelské činnosti AV ČR a v Radě pro akademická média a popularizaci AV ČR. Přehled aktuálního složení pomocných orgánů AV ČR je k dispozici na [webu AV ČR](#).

Archeologická evaluační komise AV ČR (AEK) průběžně sleduje plnění/neplnění závazků oprávněných organizací plynoucích z Dohod o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřených podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (Dohoda). Nově byla na základě jejího návrhu schválena Dohoda mezi AV ČR a oprávněnou organizací ARCHAIA Brno, z. ú. Velmi významné je uzavření dohody mezi subjekty Česká republika – Kancelář prezidenta republiky, Správa Pražského hradu – Česká republika, AV ČR a Archeologický ústav AV ČR, Praha (ARÚ), na jejímž základě se ARÚ stane jedinou oprávněnou institucí, která bude moci provádět výzkum na Pražském hradě.

Na základě žádostí Ministerstva kultury ČR nebo žádostí oprávněných organizací se AEK vyjadřovala k požadavkům o povolení k provádění archeologických výzkumů nebo prodloužení platnosti dohody dotčených oprávněných organizací. Nejnověji byly projednány žádosti těchto subjektů: Muzeum Chodsko v Domažlicích; Univerzita Palackého v Olomouci; Naše historie, z. s. AEK monitorovala probíhající řízení ve věci prohlášení za nemovitou kulturní památku a vyjadřovala se k návrhu na zrušení památkové ochrany určité archeologické lokality.

Počátkem roku předložila Zprávu o činnosti AEK v roce 2024.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** se průběžně schvalovalo přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů. V období, které je předmětem této zprávy, se uskutečnila dvě zasedání Bytové komise, na kterých bylo projednáno 57 žádostí o přidělení standardních bytů (přiděleny byly tři) a 60 žádostí o přidělení startovacích bytů (přiděleny byly čtyři).

Komise pro životní prostředí AV ČR (KŽP) na svém zasedání v prosinci 2024 diskutovala se zástupkyní Ministerstva životního prostředí (MŽP) o tématu „Nature Restoration Law“ a jeho implementaci do české legislativy. V souvislosti s tím bylo dohodnuto, že KŽP v průběhu roku 2025 na toto téma uspořádá seminář za účasti zástupců MŽP.

Z podnětu **Majetkové komise AV ČR (MK)** se projednávaly žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem udělení předchozích souhlasů v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo zejména o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely výzkumné činnosti pracovišť I. a II. vědní oblasti. Rovněž se řešilo uzavírání smluv o zřízení služebností (zejména energetické a telekomunikační sítě), včetně smluv o smlouvách budoucích, pořizování komponentů pro projekt COMPASS-U Tokamak nebo záměry dispozic s nemovitým majetkem.

Významnou část agendy MK tvořila dále projednávání právních jednání souvisejících s transferem znalostí v prostředí AV ČR – na základě MK byly vydány souhlasy s uzavřením dodatku č. 1 ke smlouvě „Technology Set-up, License, and Long-Term Service Agreement“ uzavřené mezi Ústavem jaderné fyziky AV ČR a firmou Eckert and Ziegler Radiopharma GmbH. Díky úpravě licenčních podmínek a dalších náležitostí spolupráce získal Ústav jaderné fyziky AV ČR první navýšené příjmy ještě před koncem roku 2024. Schválily se také záměry čtyř pracovišť AV ČR, které by měly vést k založení spin-off společností. Ústav geoniky AV ČR obdržel souhlas zřizovatele ke vstupu do společnosti ASCOT GmbH, založené za účelem využití ústavem vyvíjených technologií vysokotlakých vodních paprsků pro oblast vysokotlakého čištění trupů lodí a dalších obdobných povrchů a pro oblast řezací techniky. Ústav přístrojové techniky AV ČR obdržel souhlas ke vstupu do společnosti WaveSurfers s.r.o., která s využitím ústavem licencovaného know-how v oblasti efektivního vykreslování podvzorkovaného signálu vyvíjí software, jenž usnadňuje uživatelům z řad zaměstnanců výzkumných klinik práci s medicínskými signálovými daty.

Kontrolní činnost

Veřejnosprávní kontrola

Akademická rada v období od LXIV. zasedání Akademického sněmu AV ČR projednala výsledky plánovaných veřejnosprávních kontrol provedených Odborem veřejnosprávní kontroly Kanceláře AV ČR v Biofyzikálním ústavu AV ČR, Orientálním ústavu AV ČR a Ústavu teorie informace a automatizace AV ČR. Zjištěné nedostatky nijak nepřesahovaly obvyklý rámec a k jejich nápravě byla přijata příslušná opatření.

Projednala se také zpráva o kontrolách čerpání dotací poskytnutých z rozpočtu kapitoly AV ČR u osmi vědeckých společností – zapsaných spolků. Zjistilo se, že finanční prostředky poskytnuté společností na krytí nákladů 13 schválených projektů byly přiděleny a použity v souladu s platnými zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím, a proto nebylo potřeba přijímat žádná opatření.

Nadále je věnována pozornost i plnění opatření přijatých ředitelem Střediska společných činností AV ČR a ředitelem Kanceláře AV ČR k odstranění nedostatků zjištěných mimořádnou kontrolou SSČ v roce 2023–2024.

Interní audit

V návaznosti na zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, byla předložena předsedkyni AV ČR zpráva o činnosti interního auditu za rok 2024, ve které je shrnut průběh jednotlivých auditních akcí dle schváleného plánu, jejich výsledky a vyhodnocení kvality a fungování vnitřního kontrolního systému. Kromě výkonu interních auditů byla zajišťována i konzultační

a poradenská činnost pro orgány AV ČR i organizační útvary KAV a sledováno plnění opatření ke zkvalitnění auditované oblasti, k předcházení či zmírnění rizik a k nápravě zjištěných nedostatků.

V souladu s plánem auditu byly v roce 2024 provedeny tři interní audity, z nichž jeden byl ukončen v únoru 2025. Cílem prvního interního auditu bylo ověření účinnosti vnitřního kontrolního systému s bližším zaměřením na plnění vybraných povinností ze zákona o finanční kontrole. Druhý audit se zaměřil na ověření systému poskytování finanční podpory z rozpočtové kapitoly AV ČR z pohledu vedení dotačně-správního řízení, administrace a evidence poskytnutých podpor a výkonu řídicí kontroly při poskytování podpor. Předmětem třetího, v době přípravy této zprávy zatím nedokončeného auditu, je ověření nastavení systému fyzické bezpečnosti v budově AV ČR na Národní 3 v Praze a systému opatření bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Ukončené audity byly řádně projednány s auditovanou osobou i s předsedkyní AV ČR a jednotlivá zjištění ani závěry auditu nebyly rozporovány. Na základě zjištění a doporučení auditora byla implementována konkrétní opatření.

Dle Zprávy o činnosti interního auditu vytváří AV ČR podmínky pro příznivé kontrolní prostředí při hospodaření s veřejnými prostředky. Na základě ověřování nastavení a fungování vnitřního kontrolního systému bylo shledáno, že je systém postupně zkvalitňován, je přiměřený a účinný a vyžaduje pouze dílčí zlepšení. Tato zlepšení zabezpečila přijatá opatření ke zjištěným nedostatkům, identifikovaným rizikům a navržené doporučení auditora. V roce 2024 nebyly zaznamenány události, jednání či stavy, které by mohly podstatně ohrozit nebo znemožnit plnění úkolů při zajišťování cílů AV ČR a způsobit vážné poruchy v její činnosti z důvodu nepřiměřené tolerance ke klíčovým rizikům a nedodržování požadavků na zajištění řádné správy a řízení hospodaření s veřejnými prostředky. Zároveň na základě provedených interních auditů nebyla identifikována rizika a zjištění, která by měla negativní vliv na úplnost a průkaznost účetnictví AV ČR.

VII. Ohlédnutí za funkčním obdobím Akademické rady v letech 2021–2025

Akademická rada v průběhu celého svého funkčního období v letech 2021–2025 předkládala průběžně Akademickému sněmu zprávy o své činnosti. Účelem tohoto ohlédnutí tedy není vyčerpávajícím způsobem shrnout veškerou agendu, kterou se v průběhu této doby zabývala, ale zdůraznit pouze zásadní momenty, úspěchy a skutečnosti, které byly pro toto období jedinečné.

Rozpočet AV ČR

Akademická rada vstupovala do svého funkčního období na vrcholu pandemie onemocnění covid-19 a musela řešit finanční dopady spojené s energetickou krizí a válkou na Ukrajině. Navzdory všem těmto potížím se v průběhu let **podarilo vyjednat růst rozpočtu**. Rozpočet pro kapitolu 361 – Akademie věd ČR na rok 2021 stanovený zákonem o státním rozpočtu na 6 789 652 tis. Kč dosáhl v roce 2025 výše 7 952 432 tis. Kč, což představuje 17% nárůst. V této souvislosti je třeba zmínit bezprecedentní dlouhodobou míru inflace, která v tomto období přesáhla 35 %.

V prvních měsících roku 2022 se AV ČR musela přizpůsobit **rozpočtovému provizoriu**, které trvalo téměř tři měsíce, ale díky funkčnímu nastavení všech procesů nemělo toto období zásadní vliv na financování pracovišť ani na chod AV ČR jako celku.

AV ČR se musela rovněž vypořádat s **agendou správních řízení** a s implementací souvisejících povinností do dotačních procesů. Tato změna měla významný dopad na administrativní aparát související s poskytováním dotací a měla za následek vyšší administrativní zátěž pro AV ČR jako poskytovatele i pro pracoviště jako primární příjemce.

V souladu s digitalizací byl za účelem snížení zátěže pracovišť v roce 2024 plně nasazen a zprovozněn modul Ekonomika v Informačním systému Kanceláře AV ČR, ve kterém je nyní možné zpracovávat formuláře a vkládat dokumenty během všech fází dotačního řízení včetně podávání závěrečných zpráv o čerpání.

Pro zajištění včasné a úplné informovanosti pracovišť byl v roce 2024 zprovozněn nový Ekonomický portál AV ČR, který obsahuje všechny nezbytné informace týkající se dotací a účetnictví.

Legislativa

Mezi nejzásadnější právní dokumenty, kterým byla v Akademické radě věnována zvýšená pozornost, patří příprava novely zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, zákon nahrazující zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, a novela zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Ve všech případech se vedení AV ČR snažilo vést jednání s politickou reprezentací ve prospěch AV ČR.

Ohledně meziresortních připomínkových řízení bylo od března 2021 do začátku února 2025 prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu eKLEP předloženo k připomínkám AV ČR více než 337 vládních materiálů a více než 294 dalších důležitých vládních materiálů, u kterých AV ČR nebyla připomínkovým místem; celkem tak bylo posouzeno více než 630 vládních materiálů.

Na úrovni vnitřních předpisů lze za zásadní považovat především vydání Směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2024, o ředitelích pracovišť Akademie věd České republiky, a balíku dalších pěti interních předpisů v souvislosti s vydáním novely zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, která byla vydána obsažena v tzv. konsolidačním balíčku.

Účast AV ČR na českém předsednictví v Radě Evropské unie (CZ PRES)

Ve druhém pololetí roku 2022 se AV ČR zapojila do předsednictví Rady Evropské unie a svou činností potvrdila rostoucí význam vědeckých poznatků pro evropskou společnost. AV ČR nabídla pro prezentaci tři prioritní okruhy – potraviny, odolnost, energetiku.

U příležitosti CZ PRES se uskutečnily dvě mezinárodní konference. Ve dnech 13.–14. října 2022 se ve spolupráci s iniciativou EU-SAGE konalo v Praze sympozium Conference on genome editing for food safety and crop improvement, které diskutovalo možnosti přístupu k užívání plodin získaných metodami cílené genové editace na národní i mezinárodní úrovni. Ve dnech 21.–23. listopadu 2022 se v Praze konala konference Facets of Resilience, která otevřela zásadní otázky současné společnosti napříč vědou, institucemi státní správy a veřejnou sférou.

Třem prioritním okruhům byly věnovány i další aktivity. Během festivalu Týden Akademie věd ČR šlo o besedu Jídlo budoucnosti (řasy, umělé maso, cvrčci nebo genově editované potraviny). Na festivalu se uskutečnila také debata na téma

Společnost v ringu: jak dát krizím k. o., na téma energie se diskutovalo na téma Pár let a co pak? Svět bez fosilních paliv. Téma odolnosti jako nástroje pro zvládnání strachu a nejistoty společnosti se stalo ústředním tématem časopisu *A / Věda a výzkum* (v současnosti *A / Magazín*), které vyšlo v březnu 2023. K trendům v energetice se vyjadřovali vědci v podcastu Akademie věd ČR Věda na dosah (nyní *A / Podcast*), s názvem „Energie budoucnosti? Jiří Červenka představuje baterii na slanou vodu“.

Program Researchers at Risk Fellowship

V reakci na ozbrojený konflikt na Ukrajině vyvolaný invazí ruských vojsk 24. února 2022 spustila AV ČR v březnu téhož roku nový mezinárodní program na podporu výzkumných pracovníků v tísni s názvem Researchers at Risk Fellowship. Program se zaměřuje na podporu výzkumných pracovníků, jejichž vědecká práce je v jejich domovské zemi ohrožena válkou, pronásledováním, porušováním lidských práv a dalšími život ohrožujícími hrozbami, kterým mohou čelit. Umožňuje těmto výzkumným pracovníkům pokračovat v jejich vědecké práci v bezpečném prostředí na pracovištích AV ČR po dobu 24 měsíců. V souvislosti s napadením Ukrajiny byla pilotní fáze programu spuštěná v polovině března 2022 zaměřena právě na ukrajinské výzkumné pracovníky. V roce 2024 AV ČR vyhlásila druhé kolo programu Researchers at Risk Fellowship, který rozšířila o další země a poskytla pomoc desítkám vědců v tísni ze sedmi zemí. Celkově podpořila devadesát stáží na pracovištích AV ČR ve výši přibližně 90 mil. Kč.

Program rozvoje aplikací a komercializace AV ČR (PRAK)

Počátkem roku 2023 byl představen záměr a následně schválen vznik Programu rozvoje aplikací a komercializace AV ČR (PRAK), který spravuje Centrum transferu AV ČR (CETAV) a jehož cílem je jak finanční, tak odborná pomoc pracovištím AV ČR s přenosem technologií a znalostí do praxe. Program se zaměřuje na zvýšení komerční připravenosti a ochranu duševního vlastnictví výsledků výzkumu a po dobu šesti měsíců poskytuje pracovištím podporu. Program byl zahájen ve druhé polovině roku 2023, v roce 2025 již probíhá čtvrté kolo. Za tu dobu bylo podáno 82 žádostí, podporu získalo 46 projektů ve výši 20 mil. Kč.

Hodnocení pracovišť AV ČR

V návaznosti na zpětnou vazbu na hodnocení pracovišť AV ČR v předcházejícím funkčním období byla připravena **nová metodika hodnocení pracovišť AV ČR** zaměřená na činnost výzkumně orientovaných a výzkumně infrastrukturních pracovišť. Nově se snižuje počet vybraných výstupů v I. fázi hodnocení, hodnocení bude zajištěno prostřednictvím 54 komisí ustavených dle pracovišť AV ČR a realizuje se ve dvou časově oddělených fázích pod jednou hodnotící komisí ustavenou pro celý hodnotící proces.

AV ČR se také připojila k **iniciativě pro reformu hodnocení výzkumu v EU** „Towards an agreement on reforming research assessment“ (RRA), která se snaží v novém systému hodnocení výzkumu reagovat na zásadní změny, jakými jsou digitální transformace, rostoucí role spolupráce a multidisciplinárních přístupů, růst produkce výstupů výzkumu aj. AV ČR se jí aktivně účastní v podobě Akčního plánu k reformě hodnocení výzkumu v AV ČR a prostřednictvím projektu Horizont Europe, zaměřeného na vytvoření nástrojů pro interní programy AV ČR.

Otevřená věda – Open Science v AV ČR

Akademická rada se průběžně věnovala problematice Otevřené vědy – Open Science a koncem roku 2024 schválila Zásady otevřené vědy AV ČR, ve kterých je zpracován soubor doporučení pro výzkumná pracoviště AV ČR.

Spolupráce s vysokými školami

V průběhu funkčního období se ve spolupráci s pracovišti AV ČR uskutečnila důkladná **analýza zapojení pracovišť AV ČR do spolupráce s VŠ** týkající se organizace doktorských studijních programů. Výsledky byly využity nejen při jednáních s reprezentacemi vysokých škol, ale také s představiteli Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR při přípravě pozměňovacích návrhů k finální verzi novely zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, která zavádí nový systém financování doktorských studentů.

Krátkodobé stáže

Ve spolupráci se sdružením Czexpats in Science vznikl nový program, jehož cílem je umožnit **otevření krátkodobých stáží** (především v letních měsících) pro české studenty působící v současné době na zahraničních univerzitách. Cílem je podpořit rozvoj kontaktů mezi talentovanými studenty s velkým zájmem o vědeckou práci a pracovišti AV ČR. Nabídky stáží jsou dostupné na webových stránkách AV ČR a informace o možnostech studentských stáží aktivně šíří jak AV ČR, tak Czexpats in Science.

Regionální spolupráce

V roce 2022 se podařilo uzavřít spolupráci s hl. m. Prahou, čímž došlo ke zkompletování smluv se všemi kraji, a je tedy možné realizovat projekty regionální spolupráce **na celém území ČR**.

V roce 2023 byly přijaty změny směrnice o podpoře regionální spolupráce, které zjednodušily administrativní procedury spojené s podáním žádosti o financování projektů, podstatně zvýšily maximální limit pro výši odměny pro zapojené pracovníky a umožnily žádat o víceleté projekty. Rovněž definovaly přípravu návrhu projektu výzkumu, vývoje a inovací, který je podaný poskytovateli odlišnému od zřizovatele partnera nebo AV ČR, jako další z možných cílů společného projektu regionální spolupráce.

Strategie AV21

Značných změn dosáhl program Strategie AV21, v němž se **zjednodušila a zpřehlednila pravidla**, posílily se pravomoci koordinátorů a Koordinačních rad výzkumných programů a vytvořily nové nástroje v Informačním systému Kanceláře AV ČR pro snazší administraci programu. Nastavila se transparentní pravidla pro zapojení výzkumných programů do podpůrných aktivit Střediska společných činností AV ČR. Postupně se tak do programu Strategie AV21 zapojila v různé míře všechna pracoviště AV ČR. Ve vztahu k odborné i laické veřejnosti je Strategie AV21 jedna z nejviditelnějších značek AV ČR.

S velkým úspěchem se setkala **obnova konceptu pravidelných konferencí Strategie AV21**. Po pauze způsobené pandemií covid-19 se od roku 2022 koná konference každoročně, a to v podzimním termínu. Prezentován je vždy jeden

výzkumný program z každé vědní oblasti, který je buď již dokončen, nebo se řeší posledním rokem. Konference se těší velkému zájmu jak hostů z pracovišť AV ČR a partnerských institucí, tak zástupců státní správy a samosprávy, neziskových organizací i podnikatelského sektoru.

Majetkové záležitosti

Od roku 2009, kdy byla na AV ČR usnesením vlády převedena příslušnost hospodaření s **objektem Hybernská 1000/8**, Praha 1, a od roku 2017, kdy byl objekt na základě usnesení vlády ČR vložen do majetku Orientálního ústavu AV ČR, Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a Psychologického ústavu AV ČR, se realizovala řada postupných opatření týkajících se přípravy a zabezpečování rekonstrukce objektu. Ve sledovaném období byl dokončen projekt stavby, zajištěno stavební povolení, vysoutěžten zhotovitel a v roce 2023 zahájena stavba. V roce 2024 byly projednány zejména dodatky ke stávajícím právním jednáním v souvislosti s úspěšným úsilím pracovišť při získávání finančních prostředků na rekonstrukci objektu ze zdrojů mimo AV ČR.

V průběhu roku 2022 byla projednána **transformace Centra ELI Beamlines** a jeho převod ve veřejném zájmu z Fyzikálního ústavu AV ČR do vlastnictví konsorcia evropské výzkumné infrastruktury The Extreme Light Infrastructure (ELI ERIC) s účinností od 1. ledna 2023.

Dne 1. září 2023 převzal Ústav pro jazyk český AV ČR od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových **budovu Washingtonova 1569/21**, Praha 1. Šlo o završení dlouhých jednání o využití tohoto státního objektu ve prospěch české vědy, vedených od roku 2016. Vzápětí následovalo vypsání veřejné zakázky a zahájení projekční přípravy rekonstrukce, která dle podmínek bezúplatného převodu musí být dokončena do šesti let.

Dokončovaly se, zahajovaly nebo připravovaly **výstavby budov dalších pracovišť AV ČR**. Za zmínku stojí zejména dokončení rekonstrukce Konferenčního centra Třešť, postupná obnova areálu Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích, příprava výstavby nové budovy centra TOPTEC v Turnově pro Ústav fyziky plazmatu AV ČR, dokončení nového zvířetníku Ústavu experimentální medicíny AV ČR v areálu v Praze-Krči a výstavba nové seminární budovy Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově.

Pro pokračování projektu Ústavu fyziky plazmatu AV ČR **COMPASS Upgrade** se uskutečnila právní jednání týkající se výstavby budovy a související infrastruktury i dodávek sloužících ke konstrukci nového tokamaku.

Pro zachování výzkumného směru výzkumu fyzikálních vlastností hornin jeho centralizací v Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR byl ve veřejném zájmu z Geologického ústavu AV ČR **převeden unikátní soubor movitých a nemovitých věcí** – vybavení pro studium mechanických vlastností materiálů.

Realizovaly se **in-kind příspěvky do evropských konsorcií výzkumných infrastruktur ERIC** nebo do mezinárodních výzkumných infrastruktur s jinou právní formou a bylo projednáno zapojení pracovišť do těchto infrastruktur.

Velká pozornost byla věnována **uskutečňování transferu znalostí prostřednictvím licenčních smluv a smluv o spolupráci** (např. spolupráce Ústavu jaderné fyziky AV ČR s výrobcem radiofarmak Eckert & Ziegler AG) nebo prostřednictvím zakládání spin-off společností (v období 2021–2025 získal předchozí souhlas úspěšný prodej

jedné obchodní společnosti z vlastnictví pracoviště AV ČR a vstup pracovišť AV ČR do pěti nových obchodních společností).

Interní audit AV ČR

V roce 2023 se do povědomí veřejnosti dostala prostřednictvím médií informace o interním auditu AV ČR č. 1/2023, který upozorňoval na možná pochybení ve vnitřním kontrolním systému a při uplatňování vertikální spolupráce mezi Kanceláří AV ČR a Střediskem společných činností AV ČR (SSČ). Kromě vydání stanoviska pro veřejnost věnovala Akademická rada pozornost především prověření závěrů tohoto auditu a nápravným opatřením. Příslušné agendy byly konzultovány s pověřenými subjekty (Ministerstvo financí, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Ministerstvo pro místní rozvoj, Finanční úřad pro hlavní město Prahu) a externí advokátní kanceláří. Byla zřízena pracovní skupina pro analýzu postavení SSČ a vztahu mezi KAV a SSČ, která se problematice ve zbytku funkčního období důkladně věnovala. Na základě výsledků komunikace se všemi institucemi byla přijímána příslušná nápravná opatření. Návazný interní audit AV ČR č. 4/2023, který se zaměřil na účinnost vnitřního kontrolního systému v AV ČR, konstatoval, že nalezené nedostatky nemohou významným způsobem ohrozit provozní a finanční cíle AV ČR, a doporučil další zlepšení, která se průběžně zavádějí. Komplikovaná problematika vertikální spolupráce mezi pracovišti AV ČR při využívání infrastrukturních služeb vedla vedení AV ČR k snaze prosadit možnost zřízení výzkumné infrastrukturní instituce, která by tuto záležitost zcela vyřešila; jednání o ní s politickou reprezentací pokračují.

Úspěchy akademických médií

V roce 2021 si časopis *AΩ / Věda pro každého* (v současnosti *A / Easy*) ČR připsal úspěch v 19. ročníku soutěže Zlatý středník, která oceňuje nejlepší firemní média a komunikační projekty – zvítězil v kategorii nejlepší externí tištěný časopis.

V roce 2022 zabodoval magazín *A / Věda a výzkum* (nynější *A / Magazín*) v téže soutěži a v oborové kategorii veřejný sektor a politická komunikace získal třetí místo.

V soutěži Novinářská cena 2022 pořádaná Nadací OSF byl Podcast Akademie věd nominován do trojice nejlepších projektů v kategorii audiovizuální žurnalistiky (nejlepší rozhovor, beseda nebo diskuse).

V roce 2023 zvítězil čtvrtletník *A / Magazín* ve 30. ročníku soutěže firemní komunikace Czech Top 100 v kategorii nejlepších firemních časopisů pro zákazníky.

V roce 2024 získal *A / Magazín* na udílení cen byznys-marketingové soutěže Fénix Awards první místo v kategorii externí časopis pro zákazníky. Podcast Akademie věd obsadil třetí příčku v kategorii značkový podcast a profil AV ČR na síti LinkedIn získal třetí místo v oborové kategorii akademická sféra. Popularizační projekty uspěly i v soutěži Zlatý středník: *A / Magazín* získal 2. místo v kategorii externí tištěný časopis a Podcast Akademie věd obsadil 3. příčku v kategorii podcast.

Ocenění a podpora excelence

Akademická rada v průběhu svého funkčního období schválila udělení **medaile** uvedenému počtu výzkumných pracovníků:

- čestná medaile AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“ – 15 oceněných,

- čestné oborové medaile:
 - Bernarda Bolzana za zásluhy v matematických vědách – 2 ocenění,
 - Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách – 10 oceněných,
 - Františka Pošepného za zásluhy v geologických vědách – 2 ocenění,
 - Františka Křížíka za zásluhy v oblasti technických věd a za realizaci výsledků vědeckého výzkumu – 1 oceněný,
 - Jaroslava Heyrovského za zásluhy v chemických vědách – 5 oceněných,
 - Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách – 19 oceněných,
 - Jana Evangelisty Purkyně za zásluhy v biomedicínských vědách – 1 oceněný,
 - Karla Engliše za zásluhy v sociálních a ekonomických vědách – 3 ocenění,
 - Josefa Dobrovského za zásluhy ve filologických a filosofických vědách – 6 oceněných,
 - Františka Palackého za zásluhy v historických vědách – 15 oceněných,
- pamětní medaile Jana Patočky – medaile nebyla udělena,
- čestná medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy o popularizaci vědy – 3 ocenění,
- čestná medaile Za zásluhy o Akademii věd České republiky – 6 oceněných.

Zároveň byla na základě návrhů udělena čtná **ocenění AV ČR**:

Akademická prémie je nejvýznamnějším prostředkem pro podporu vědecké excelence v Akademii věd ČR a je určena vědcům, kteří patří ke špičce ve svém oboru. Finanční částka spojená s oceněním ve výši do 5 mil. Kč ročně pomáhá po dobu šesti let pokrývat náklady na výzkum a dlouhodoběji rozvíjet budování vlastního vědeckého týmu. Ve čtyřletém období AR toto ocenění získalo 13 nositelů a finanční podpora na nové a již řešené projekty v tomto období činila celkem 343 mil. Kč.

Prémie Lumina quaeruntur je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a k zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR, aby měli možnost rozvinout svůj vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata, jež významně posouvají hranice poznání nebo směřují ke společensky důležitým praktickým aplikacím. Za čtyřleté období bylo podpořeno 23 nositelů v celkové výši 324 mil. Kč.

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů má za cíl pomoci začínajícím výzkumným pracovníkům, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR. Za čtyřleté období podporu získalo 229 výzkumníků v celkové výši 278 mil. Kč.

Prémie Otto Wichterleho je určena pro vybrané, mimořádně kvalitní a perspektivní vědecké pracovníky do 35 let a jejím cílem je stimulovat vědecké pracovníky k rozvoji příslušné vědní disciplíny. Za funkční období AR bylo částkou 30 mil. Kč podpořeno 93 vědeckých pracovníků.

Fellowship Josefa Dobrovského pomáhá zahraničním výzkumným pracovníkům, kteří pro svou vědeckou práci potřebují studovat v České republice zdejší historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie. Během funkčního období částka bylo podpořeno 72 studijních pobytů zahraničních pracovníků v ČR ve výši 2,78 mil. Kč.

Dne 20. února 2025

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou Zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od LXIV. zasedání Akademického sněmu AV ČR.